Muistio

Simo Pinomaa, Tiina Haapasalo

22.5.2017

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2018-2021

Talouden viimeaikainen elpyminen ei poista julkiseen talouteen syntynyttä rakenteellista alijäämää. Siksi on tärkeää, että hallitus tasapainottaa julkista taloutta hallitusohjelman mukaisesti. Julkinen talous on saatava paremmin tasapainoon ennen väestön ikääntymisen aiheuttamaa menojen rajua kasvua.

Suomen talous on kehittynyt talouskriisin jälkeen selvästi heikommin kuin keskimäärin EU-maat. Bruttokansantuote on määrällisesti 4–5 prosenttia pienempi kuin vuoden 2008 alussa. Keskimäärin muissa EU-maissa bruttokansantuote on kasvanut tuon vertailukohdan yläpuolelle.

Mikään tutkimuslaitos ei pidä todennäköisenä, että Suomen talous alkaisi kasvaa nopeasti lähivuosina. Tutkimuslaitosten ennusteet vuosille 2017 ja 2018 ovat keskimäärin 1½ prosentin tasolla. Valtiovarainministeriön tuore ennuste 1,2 prosenttia ja 1,1 prosenttia vastaaville vuosille on jonkin verran keskiarvoa matalampi.

Verotus kireää

EK pitää myönteisenä, että julkisen talouden alijäämää ja velkasuhteen kasvua ei yritetä korjata verotusta kiristämällä. Verotusta kiristettiin tuntuvasti edellisen hallituksen aikana. Verotuksen lisäkiristäminen heikentäisi Suomen talouden kasvunäkymiä.

Suomen bruttoveroasteen arvioidaan kuluvana vuonna olevan noin 43 prosenttia, mikä on EU:n viidenneksi korkein. Suomea korkeampi veroaste on tänä vuonna Tanskan lisäksi Ranskassa, Belgiassa ja niukasti myös Ruotsissa.

EK pitää myönteisenä, että veroaste laskee hallituskauden aikana maltillisesti. Julkisen talouden suunnitelman mukaan Suomen veroaste laskee vuosikymmenen loppuun mennessä 42,5 prosenttiin.

Erityisen tärkeää on, että ansiotuloverotus ei kiristy millään tulotasolla hallitusohjelman mukaisesti. EK korostaa, että hallitus on todennut tukevansa kilpailukykysopimuksen syntyä tuloveron kevennyksellä.

Menoaste huipussa

Julkisten menojen suhde BKT:hen on Suomessa viime vuosina hieman laskenut. Edelleen menosuhde on korkeampi kuin missään muussa

EU-maassa. Ongelmana on se, että BKT:n taso ei ole kunnolla toipunut finanssikriisin aiheuttamasta romahduksesta. Julkiset menot sen sijaan ovat Suomessa nousseet vuoteen 2015 asti tasaisesti.

Osaltaan menovertailua haittaa se, että kaikkia julkisyhteisöjen sisäisiä ostoja ei tilastoissa ole nettoutettu ja eräitä sosiaalietuuksia kohdellaan verotuksessa eri tavoin. Kun nämä tekijät huomioidaan, Suomen sijoitus putoaa vuonna 2015 hieman Ranskan, Kreikan ja Belgian taakse. Julkistalous on tälläkin mittarilla Suomessa muita Pohjoismaita selvästi laajempi.

EK painottaa, että hallituksen julkistamat noin 4 mrd euron menosäästöt ovat oikean suuntaisia. Ne eivät kuitenkaan riitä vakauttamaan velkasuhteen kehitystä vuosikymmenen loppuun mennessä. Julkisia menoja on välttämätöntä leikata lisää, mikäli talous ja työllisyys eivät riittävästi parane.

Pieniä liikennehankkeita vireille

EK pitää myönteisenä, että hallituksen puoliväliriihessä päätettiin Oulun ja Vuosaaren vesiväylien syventämisestä ja Raide-Jokerin rakentaminen käynnistyy. Vähäpäästöistä liikennettä, uusiutuvan energian tuotantoa, puurakentamista ja kokeiluja edistetään lisärahoituksella, joka on 25 M€/vuosi neljänä vuotena peräkkäin. Tämän tarkemmasta kohdentumisesta päätetään myöhemmin.